

Կարծիք

Ռաֆայել Ռաֆայելի Մարգարյանի «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման հիմնախնդիրները (ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով) թեմայով աստենախոսության վերաբերյալ՝ ներկայացված Ը.00.03 - «Ֆինանսներ, հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտությամբ տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման համար:

Աստենախոսության թեմայի արդիականությունը

Ժամանակից պայմաններում տնտեսավարող սուբյեկտների երկարաժամկետ կայուն զարգացման խնդիրների լուծումը գիտական և գործնական ուսումնասիրությունների առումով դարձել է չափազանց հրատապ ու կարևոր: Կազմակերպությունների երկարաժամկետ կայուն զարգացման հիմքը ֆինանսական բաղադրիչն է՝ որպես ֆինանսատնտեսական գործունեության հիմնական տարր:

Արդյունաբերական ձեռնարկությունների զարգացման կորպորատիվ և ֆինանսական ռազմավարության մշակման խնդիրները ներկայացված են ՌԴ և հետխորհրդային երկրների գիտնականների աշխատություններում: Ֆինանսական կառավարման տեսության և պրակտիկայի զարգացման գործում զգալի ներդրում են ունեցել նաև օտարերկրյա այնպիսի հետազոտողներ, ինչպիսին են՝ Ռ.Ակոֆը, Դ.Ա. Աակերը, Ի.Անսոֆը, Ջ. Բոդին, Ռ. Բրեյլին և այլոք:

Անկախ այն հանգամանքից, որ ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման, ինչպես նաև կորպորատիվ կառավարման և ֆինանսական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման առումով առկա են բազմակողմանի հետազոտություններ, այդուհանդերձ Ռուսաստանի ռազմաարդյունաբերական համալիրի ձեռնարկությունների նորարարական զարգացման կառավարման հարցերի տեսական և գործնական ուսումնասիրության շատ ոլորտներ երկարաժամկետ հեռանկարում չեն արժանացել անհրաժեշտ ուշադրության:

Հայեցակարգային անհրաժեշտ հիմքերի ձևավորումը և ժամանակակից գործնական մոտեցումների ներդրումը՝ կանխորոշել են քննարկվող «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման հիմնախնդիրները (ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով)» թեմայով Ռ. Մարգարյանի

ատենախոսական հետազոտության օբյեկտի և թեմայի ընտրությունը, նպատակների և գիտական նորույթի ձևակերպումը:

Հետազոտության նպատակներն ու խնդիրները

Ատենախոսության հիմնական նպատակը Ռուսաստանի Դաշնության ռազմաարդյունաբերական համալիրի ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի զարգացմանը, դրանցում ֆինանսական հոսքերի օպտիմալացմանը, հնարավոր մարտահրավերների դիմակայությանը և երկարաժամկետ կայուն զարգացման ձևավորմանն ուղղված առաջարկությունների մշակումն ու ներդրումն է: Դրված նպատակին հասնելու համար առաջադրվել և լուծվել են հետևյալ խնդիրները.

- ուսումնասիրել արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման տեսական և մեթոդաբանական հիմքերը,
- բացահայտել տնտեսավարող սուբյեկտների ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման վրա ազդող դրական և բացասական գործոնները,
- ուսումնասիրել արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի զարգացման և գնահատման հայեցակարգային հիմքերը,
- իրականացնել հնարավոր մարտահրավերների և սպառնալիքների պայմաններում արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունավետության վերլուծություն,
- գնահատել տնտեսության արդյունաբերական ոլորտի երկարաժամկետ կայուն զարգացման ապահովման և ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման գործում նորարարական բաղադրիչի ազդեցության սահմանները,
- մշակել ՌԴ ռազմաարդյունաբերական համալիրի նորարարական զարգացման և նախանշել դրա ձեռնարկությունների կողմից կայուն ֆինանսատնտեսական գործունեություն իրականացնելու հիմնական ուղիները,
- մշակել գործնական առաջարկություններ ՌԴ ռազմաարդյունաբերական համալիրի ոլորտում ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի զարգացման և դրանցում կառավարման համակարգի արդիականացման համար,
- ներդնել մշակված մոտեցումները և առաջարկությունները ՌԴ ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկությունում:

Հիմնական գիտական արդյունքները և հետազոտության նորույթը

Ատենախոսական հետազոտության գիտական նորույթ պարունակող ամենակարևոր արդյունքները հետևյալն են՝

1. Ժամանակակից պայմաններում տնտեսավարող սուբյեկտների ֆինանսական ռազմավարություն հասկացության հստակեցմամբ մշակվել է արդյունաբերական ձեռնարկությունների գործունեության համար կայուն ֆինանսական միջավայրի ձևավորման մոդել, որը ելնելով կոնկրետ ձեռնարկությանը բնորոշ առանձնահատկություններից, թույլ է տալիս դրա ֆինանսական միջավայրի ձևավորման վրա ազդող որոշ գործոնների անորոշության պայմաններում էականորեն մեծացնել ձեռնարկության գործունեության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված կանխատեսումների հավաստիության աստիճանը:
2. Մշակվել է ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի կառուցվածքի և դրա ձևավորման աղբյուրների մոդել, որը թույլ է տալիս փաստացի ֆինանսական ակտիվների ռեսուրսային, հարկային, վարկային և ներդրումային բաղադրիչների համախմբում դիտարկել հեռանկարային ոչ նյութական ակտիվների այնպիսի գործոնների դերը ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի մեծացման գործում, ինչպիսիք են գիտատեխնիկական, կազմակերպական, աշխատանքային, նորարարական, տեղեկատվական և շուկայական գործոնները,
3. Առաջարկվել է ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի էքսպրես գնահատման մեթոդ, որը թույլ է տալիս նպատակային կողմնորոշիչների տեսանկյունից իրականացնել դրանց գործունեության երկարաժամկետ հեռանկարի դինամիկ գնահատում և ապահովվել ցանկալի ֆինանսական արդյունք, հաշվի առնելով նաև ոչ նյութական ակտիվների բաղադրիչները,
4. Ատենախոսությունում իրականացված հետազոտության արդյունքները դիտարկվել են Ռուսաստանի Դաշնության ռազմաարդյունաբերական համալիրի կարևոր կազմակերպություններից մեկի՝ ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով:

Ատենախոսության հիմնական բովանդակությունը

Ներածությունն մեջ հիմնավորված է ատենախոսության թեմայի արդիականությունը, ձևակերպված են ուսումնասիրության նպատակը և հիմնական խնդիրները, սահմանված են աշխատանքի արդյունքների գիտական նորույթը ու գործնական նշանակությունը, ինչպես նաև եզրակացությունները և առաջարկները:

Ատենախոսության առաջին՝ «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների երկարաժամկետ կայուն զարգացման ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման տեսական և մեթոդաբանական հիմքերը» գլխում կատարվել է «ֆինանսական ռազմավարություն» հասկացության վերլուծություն, բացահայտվել են ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման վրա ազդող գործոններ: Այստեղ ուսումնասիրվել են արդյունաբերական ձեռնարկության ֆինանսական ներուժի զարգացման, դրա ռացիոնալ օգտագործման և գնահատման հայեցակարգային հիմքերը, համակարգվել են ձեռնարկության կայուն տնտեսական զարգացման կառավարման ֆինանսական ռազմավարության ընտրության մեթոդաբանական սկզբունքները:

Ատենախոսության երկրորդ՝ «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների կայուն զարգացման վրա ֆինանսական ռազմավարության ազդեցությունը» արդի մարտահրավերների և հնարավոր սպառնալիքների պայմաններում դիտարկվել են արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունավետության հարցերը, ուսումնասիրվել են ձեռնարկության նպատակամետ գործունեության համար անհրաժեշտ ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման առանձնահատկությունները՝ հիմնված ֆինանսական պլանավորման և բիզնես պայմանների կառավարման կանխատեսման վրա: Ընդվորում, կանխատեսումների ժամանակ առանձնահատուկ գնահատվել է ինովացիոն բաղադրիչի ազդեցությունը երկարաժամկետ զարգացում ապահովելու գործում:

Ատենախոսության երրորդ՝ «Ժամանակակից պայմաններում Ռուսաստանի Դաշնության՝ ռազմաարդյունաբերական համալիրի երկարաժամկետ կայուն նորարարական զարգացման ուղիները» գլխում ներկայացվել են ռազմաարդյունաբերական համալիրի նորարարական զարգացման հիմնական խնդիրները, առաջարկվել են ժամանակակից պայմաններում արդյունաբերական ձեռնարկությունների կայուն ֆինանսատնտեսական գործունեությանն հասնելու հեռանկարներ: Բացահայտված խնդիրները և արված առաջարկությունները դիտարկվել են ԳԱ «Թայֆուն»

սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով, մշակվել են գործնական առաջարկություններ՝ ռազմաարդյունաբերական ոլորտում ձեռնարկությունների ֆինանսական ներուժի զարգացման, կառավարման համակարգի արդիականացման և ֆինանսական ռազմավարության ձևավորման ուղղություններով:

Դիտողություններ ատենախոսության վերաբերյալ

Աշխատանքը գերծ չէ նաև թերություններից: Նշենք դրանցից մի քանիսը.

1. ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության՝ որպես հետազոտական օբյեկտի ընտրությունը, թվում է, անբավարար է: Պաշտպանության արդյունաբերության ձեռնարկություններն իրենց գործունեությունն իրականացնում են նախնական պատվերով: Սովորաբար պատվիրատուն պետությունն է կամ երկրները, որոնք գնում են այդ պատվերները, ուստի մշտական պատվերները հանդիսանում են նման ընկերությունների ֆինանսական կայունության հիմնական գործոնը, որը հաշվի չի առնվում աշխատանքում:

2. Առաջին նորույթը, որը վերաբերվում է կայուն ֆինանսական միջավայրի ձևավորման մոդելին, հայրենական և արտասահմանյան հայտնի տնտեսագետների դրույթների հավաքածուն է, ուստի այն չի կարելի համարել գիտական նորույթ:

3. ԳԱ «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ չորրորդ նորույթը նույնպես չի կարող գիտական նորույթ համարվել:

4. Հեղինակը հաճախ շփոթում է ֆինանսական ակտիվների և դրանց ձևավորման աղբյուրների հասկացությունները: Այսպես, էջ 45, էջ 8, բլոկ 1. Ֆինանսական ակտիվներ վերնագրի տակ են՝ լրացուցիչ կապիտալ, պահուստային կապիտալ, զուտ ակտիվներ, երկարաժամկետ վարկեր և փոխառություններ, և այլն:

5. Ֆինանսական ապահովության ցուցանիշները վերլուծելիս հեղինակը սահմանափակվում է 2013-2015 թթ. ցուցանիշներով (էջ 80, աղյուսակ 18): Հետագայում եզրակացվում է, որ 2016-2019 թթ. որոշակի կայունացում է եղել՝ առանց համապատասխան տվյալների տրամադրման:

Եզրակացություն

Բովանդակության հիման վրա կարելի է եզրակացնել, որ ատենախոսությունը իրենից ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք է ներկայացնում, ինչի մասին վկայում են ուսումնասիրության վերջում ներկայացված արդյունքները: Աշխատանքում օգտագործված տեսական և գործնական մոտեցումները, այնպես ինչպես ուսումնասիրության ընթացքում ստացված արդյունքները, գիտականորեն հիմնավորված և ընդունելի են:

Ատենախոսության սեղմագիրը համապատասխանում է աշխատանքի բովանդակությանը և իր մեջ ներառում է հիմնական պայմաններն ու արդյունքները: Ատենախոսության հիմնական դրույթները ներկայացված են տաս գիտական հրապարակումներում:

Ռաֆայել Ռաֆայելի Մարգարյանի՝ «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆինանսական ռազմավարության ձեզվորման հիմնախնդիրները» (ԳԱ, «Թայֆուն» սարքաշինական ձեռնարկության օրինակով) թեմայով ատենախոսությունը համապատասխանում է ՀՀ ԲՈԿ-ի կողմից թեկնածուական ատենախոսության համար ներկայացված պահանջներին, իսկ հեղինակն արժանի է Ը.00.03 – «Ֆինանսներ, հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտությամբ տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհմանը:

Պաշտոնական ընդդիմախոս՝
տնտեսագիտության թեկնածու,

Կ.Վ.Ներսեսյան

Կ.Վ.Ներսեսյանի ստորագրության
իսկությունը հաստատում էմ՝
ՀՌՀ գիտական քարտուղար,
բ.գ.թ., դոցենտ

Ռ.Ս. Կասաբաբովա

10 մայիսի 2023 թ.